

гуде» – поклоніння богам астрального культу. У цих танцях зберігся первинно закладений символізм, але достеменно встановити значення та первісну послідовність виконання рухів, на жаль, не видається можливим.

Підсумовуючи все вищесказане, можемо наголосити на тому, що використання відеопосібників з автентичного українського народного танцю значно поглиблюють знання студентів з проблем пов'язаних із семантикою первісного танцювального мистецтва та дозволяють вірно її використовувати при постановці власних хореографічних композицій.

Література

1. Величкович М., Мартинюк Л. Український рукопаш гопак: Навч. посіб. / Микола Романович Величкович, Леонтій Святославович Мартинюк. – Л. : Ліга-Прес, 2003. – 152 с.
2. Пилат В. С. Бойовий гопак : Навчально-методичний підручник для учнів Центральної Школи Бойового Гопака / В. С. Пилат. – Л.: Логос, 1999. – 336 с.
3. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України / А. І. Гуменюк. – К.: Вид. АН УРСР, 1963. – 235 с.
4. Василенко К. Ю. Український танець: Підручник / Кім Юхимович Василенко. – К.: ППК ПП, 1997. – 282 с.
5. Словник символів культури України: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / за заг. ред. В. П. Коцура, О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка / 2-ге вид., доп. і випр. – К.: Міленіум, 2002. – 268 с.

УДК [373.3.051.792]

Пащенко О.О.

СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статъе рассматриваются специфические особенности художественно-творческих способностей будущих дизайнеров одежды к проектной деятельности и раскрываются возможности формирования данных способностей.

Ключевые слова: способности, творческие способности, художественно-творческие способности, проектная деятельность.

Specific Features of Artistic and Creative Skills of Future Fashion Designers to Project Activities. The article is devoted to specific features of artistic and creative skills of future fashion designers to project activities and discloses ways to form these skills.

Key words: skills, artistic skills, artistic and creative skills, project activities.

На сучасному етапі професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу висуваються значні вимоги до організації проектної діяльності, важливою умовою якої є розвинуті художньо-творчі здібності.

Аналіз сучасної наукової літератури з теми дослідження свідчить, що структура художньо-творчих здібностей майбутнього дизайнера залишається не розробленою і це зумовлено протиріччями між:

- потребою у фахівцях дизайнерських спеціальностей з розвиненою творчою уявою, художнім сприйманням, образно-асоціативним мисленням, зоровою пам'яттю, потягом до активної, творчої діяльності та відсутністю цілісної методологічної системи розвитку художньо-творчих здібностей дизайнера одягу;
- потенційними, можливостями інтеграційного підходу до формування художньо-творчих здібностей дизайнера та програмно-технологічною неопрацьованістю;
- потребою у впровадженні педагогічної технології формування художньо-творчих здібностей дизайнера та необґрунтованістю засобів, методів і підходів до організації проектної діяльності.

У науковій літературі проблема формування творчих здібностей висвітлена у багатьох дослідженнях психологів (Д.Богоявленська, Л.Божович, Л.Виготський, А.Маслоу, С.Рубінштейн, Н.Тамезіна, Б.Теплов та ін); педагогів (І.Зязюн, Б.Ліхачов, С.Мельничук, Б.Неменський, О.Рудницька та ін.); мистецтвознавців (А.Аронов, М.Волков, О.Тарасенко та ін.)

Деякі аспекти проблеми розвитку художньо-творчих здібностей студентів художньо-графічних факультетів у вищих педагогічних закладах розглядали Г.Беда, В.Зінченко, В.Кузін, О.Якухін, П.Празніков та ін.

Проблема професійного мислення дизайнера знайшла відображення в дослідженнях О.Генісаретського, В.Глазичева, В.Сидоренка, В.Пузанова, О.Устинова та ін. Цьому питанню також присвячені окремі публікації фахівців у галузі дизайн-освіти України О.Бондара, О.Бойчука, В.Даниленка, В.Мироненка та ін.

Сучасний стан та основні положення проблеми формування художньо-творчих здібностей майбутніх дизайнерів одягу постають як окремий аспект загальнопедагогічної проблематики розвитку творчої особистості, її професійних (спеціальних) здібностей та потреби перетворювати навколишній світ у процесі проектування за законами краси і гармонії.

Здібності – це індивідуальні якості особистості, які є суб'єктивними умовами успішного здійснення відповідної діяльності [1,с.45]. У понятті “здібності” включаються такі ідеї: “по-перше, здібності розуміють як індивідуально-психологічні особливості, котрі відрізняють одну людину від іншої; по-друге, здібностями називають не будь-які індивідуальні особливості, а лише ті, що мають відношення до успішності виконання будь-якої діяльності або деяких діяльностей; по-третє, поняття “здібності” складаються із сукупності знань, умінь і навичок, які вже вироблені у будь-якої людини, але не зводяться до них” [5,с.9].

Творчі здібності відповідають всім ознакам загальних здібностей фахівця, за винятком кінцевого результату проектної діяльності, який має бути принципово новим і соціально корисним.

Оскільки творчість є надзвичайно широким,багатоаспектовим феноменом та проявляється в різноманітності форм, котрі трактуються як певний результат (твір),то надати перевагу якомусь одному означенню чи запропонувати певний механізм набуття творчості практично неможливо. Однак, визнаючи, що творчість притаманна кожній людині і у численних витворах: наукових, художніх, постає питання, як пізнавати творчість. А.Горальський дає таку відповідь на це запитання:

- справді пізнати і глибше зрозуміти можна лише власну творчість;
- творчість у всьому її розмаїтті не є однаково “пізнавально-прозорою”, отже про кожну з них окремо не доречно говорити;

Дослідники феномена творчості Д.Богоявленська і Б.Величковський вважають, що творчість визначається передусім рівнем розвитку інтелекту як пізнавального процесу. У процесі творчості важливу роль відіграє інтелектуальна ініціатива, сенсом якої є здатність самостійно, за власним спонуканням шукати нову інформацію, виписувати ті чи інші оригінальні ідеї, переключатися й опановувати інші галузі діяльності, знаходяться нестандартні способи розв'язання проблем.

Отже, творчі здібності — це властиві особистості якості, які виникають на основі репродуктивних здібностей і визначають її спрямованість на пошук й продукування нових ідей, рішень та результатів в діяльності або в основних діяльностях [2,с.21]

Багато вчених зв'язують творчі здібності з особливостями мислення. Зокрема, видатний американський психолог Дж. Гілфорд встановив, що творчим особистостям властиве так назване дивергентне мислення, що характеризується наступними особливостями:

- збагаченням навколишнього середовища предметами, стимулами з метою розвитку творчого інтересу;
- спонуканням до оригінальних ідей;
- забезпеченням нових можливостей для вирішення творчих завдань;

– використанням особистого прикладу творчого підходу до організації дизайн-об'єктів;

– відкриттям нових художніх напрямків у проектній діяльності.

Художньо-творчі здібності майбутнього дизайнера до проектної діяльності — складна багатофункціональна структура, яка має свої специфічні особливості. Формування їх спрямоване перш за все на організацію зв'язків зі знаннями, уміннями і навичками, якими необхідно оволодіти, а також на побудову співвідношень зі знаннями, уміннями і навичками, які вже мають майбутні фахівці [4,с.92].

При будь-якому рішенні проблеми, дизайнер не концентрує усі свої знання на знаходженні єдиного правильного рішення проблеми, а починає шукати рішення творчих завдань за всіма можливими напрямками для того, щоб розглянути як найбільше варіантів.

На підставі утворення нових комбінацій проектування з залученням різноманітних знань формуються нові зв'язки між двома елементами проекту, що не мають, на перший погляд, нічого спільного між собою саме це сприяє розвитку дивергентного мислення майбутніх дизайнерів.

Специфічною особливістю формування художньо-творчих здібностей майбутніх дизайнерів є “художня спрямованість” проектної діяльності, яка робить всю психіку фахівця “художньою” та визначає відношення до предметів природи, навколишнього середовища, тощо. Основна ознака “художності” – переживання художнього твору як виразу його змісту. Згідно відомого висловлювання Б.Теплова стосовно “музичної спрямованості”, основною ознакою музикальності є не тільки здатність висловлюватись про вже існуючу музику, а здатність трансформувати досвід особистого життя в музичні образи [6,с.162-163]. Так само і в проектній діяльності дизайнера ми зосереджуємося на здатності трансформувати попередній досвід життя та безпосереднє сприймання дійсності в художні та проектні образи.

Наступною ознакою “художньої спрямованості” дизайнера є організація художнього образу за законами гармонічних відношень, пропорції, ритму, симетрії, асиметрії, кольорової гама тощо. У його проектній діяльності вона направляє художнє сприймання на дизайн-об'єкти, твори мистецтва, об'єкти навколишньої дійсності та сприяє формуванню художньо-творчих здібностей фахівця.

Естетичне відношення до навколишньої дійсності, з одного боку, постає як загальнолюдська здібність, а з іншого боку вже у більш розвиненому вигляді, як основа і специфічна особливість художньо-творчих здібностей майбутнього дизайнера одягу. Першою ознакою розвиненого естетичного відношення можна вважати усвідомлене відчуття онтологічної єдності зі світом. Фахівцю необхідно розчинитися в природі і розчинити її в собі, тобто здійснити тісні зв'язки між зображуваним об'єктом і особистим внутрішнім світом.

Відчуваючи почуття спорідненості, єдність з предметом проектування, а тому відкриваючи в ньому внутрішнє життя, споріднене його особистості, людина вже не може ставитись до нього лише як до потрібного засобу у досягненні своїх цілей. Таке відношення породжує специфічну пильність, сприяє розвитку художнього сприймання. [3,с.78]

Таким чином визначені специфічні особливості художньо-творчих здібностей майбутніх дизайнерів одягу у проектній діяльності сприяють формуванню цих здібностей на рівні розвитку асоціативно-образного та дивергентного мислення, художнього сприймання проектних об'єктів та навколишньої дійсності, а також естетичного відношення до цих об'єктів.

Художньо-творчі здібності в галузі дизайну одягу визначають їх специфіку призначення. Вони виявляються на виході, за межами проектної діяльності та продовжуються у потенційно нових напрямках проектної діяльності.

Література

1. Кузин В.С. Психология / под ред. Б.Ф. Ломова — 2-е изд. перераб. и доп. — М.: Высшая школа, 1982. — 256 с.

2. Музыка О.Л., Загурська І.С. Самооцінка і розвиток творчих здібностей: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /О.Л. Музыка. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 168 с.
3. Малик-Пашаев А.А. Личность и эстетическое отношение к действительности / Коммунист, 1984. – №3. – С. 67-78.
4. Никифорова О.Н. Исследование по психологии художественного творчества /О.Н. Никифорова М.: Просвещение, 1972. – 112 с.
5. Теплов Б.М. Избранные труды: В 2-х т. – Т.1. – М.: Педагогика. – 1985.
6. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей / Б.М. Теплов. - М.: педагогика – 1974. – 120 с.

УДК 378:74:37.012

Кириченко І.М.

ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Статья посвящена профессиональной подготовке будущих учителей изобразительного искусства. Рассмотрены авторский опыт активизации деятельности студентов педагогических университетов на всех этапах учебного процесса. Определены основные теоретические знания и педагогические умения, необходимые для формирования личности будущего учителя изобразительного искусства.

Ключевые слова: *профессиональная подготовка будущего учителя изобразительного искусства, учителя изобразительного искусства, педагогическая проблема, художественное творчество.*

The article is devoted to the professional training of future teachers of art. We consider the author's experience revitalization of students of pedagogical universities at all stages of the learning process. The basic theoretical knowledge and pedagogical skills that are required for the formation of future teacher of fine arts.

Keywords: *professional preparation of future teachers of fine arts, fine arts teachers, pedagogical problem, artistic creativity.*

У Державній Національній програмі “Освіта” підкреслюється, що держава й нація без високого рівня освіти – це суспільство без майбутнього. Перед національною освітою держава ставить соціальне замовлення – виховання творчого громадянина України, здатного навчатися і працювати за нових умов. Першорядними напрямками державної політики щодо розвитку освіти є: органічне поєднання освіти й науки, розвиток педагогічної науки, дистанційної освіти; особистісна орієнтація освіти; запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій; постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; формування в дітей та молоді сучасного світогляду, розвиток творчих здібностей і навичок, самостійного наукового пізнання, самоосвіти й самореалізації особистості; підготовка кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукових інформаційних технологій, конкурентоспроможних на ринку праці.

Велика увага до професії майбутнього вчителя приділяється в інших країнах. Головні вимоги, які висуває суспільство до особистості вчителя американської школи, узагальнив професор Колумбійського університету Х. Блек у статті “Практична реалізація теорії навчання”, надрукованій у провідному педагогічному журналі США “Education Theory”. Він зазначає, що “викладач – це розумний та вмілий представник суспільства, якому доручено справу виховання молодого покоління. Він має нести відповідальність за вибір тих його аспектів, які відповідають потребам та можливостям кожного студента, повинен відповідати за створення творчої навчальної атмосфери, знати свого студента, його життя, мрії тощо.